

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА
2003/18/ЕО

от 27 март 2003 година

**изменяща Директива на Съвета 83/477/ЕИО относно защитата на
работниците от рискове,
свързани с експозиция на азбест при работа**

(Текст, от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаването на Европейската общност и по-специално член 137, параграф 2 от него,

като взеха предвид предложението на Комисията⁽¹⁾, изготвено след консултации със социалните партньори и Консултативния комитет по безопасност, хигиена и здравословни условия на труд,

като взеха предвид становището на Икономическия и социален комитет⁽²⁾,

след допитване до Комитета на регионите,

като спазват процедурата, посочена в член 251 от Договора⁽³⁾

като имат предвид, че:

- (1) в своите заключения от 7 април 1998 г. относно защитата на работниците срещу рискове от експозиция на азбест⁽⁴⁾, Съветът покани Комисията да представи предложения за изменение на Директива 83/477/ЕИО⁽⁵⁾, разглеждайки в частност основанията за пренасочването и адаптирането на защитните мерки за тези, които сега са експонирани на най-голям риск, особено работници, които отстраняват азбест и работници, които случайно попадат на азбест по време на работа при дейности за сервизно обслужване и поддръжка.
- (2) в тези заключения, Комисията също бе поканена да представи предложения за изменение на Директива 83/477/ЕИО в светлината на по-подробното проучване на границите за експозиция на хризотил и на методите за измерване на намиращия се във въздуха азбест, прилагани на базата на метода, възприет от

¹ ОВ С 304 Е, 30.10.2001 г., стр. 179 и ОВ С 203 Е, 27.8.2002 г., стр. 273.

² ОВ С 94, 18.4.2002 г., стр. 40.

³ Становище на Европейския Парламент от 11 април 2002 г. (все още непубликувано в ОВ). Обща позиция на Съвета от 23 септември 2002 г. (ОВ С 269 Е, 5.11.2002 г., стр. 1) и Решение на Европейския парламент от 17 декември 2002 г. (все още непубликувано в ОВ). Решение на Съвета от 18 февруари 2003 г. (все още непубликувано в ОВ).

⁴ ОВ С 142, 7.5.1998 г., стр. 1.

⁵ ОВ L 263, 24.9.1983 г., стр. 25. Директива, последно изменена с Директива 98/24/ЕО (ОВ L 131, 5.5.1998 г., стр. 11).

Световната здравна организация (СЗО). Подобни стъпки следва да бъдат предприети по отношение на заместителите на влакна.

- (3) Икономическият и социален комитет, в своето становище относно азбеста⁽⁶⁾ покани Комисията да предприеме нови мерки за намаляване риска за работниците.
- (4) забраната за маркетинг и използване на хризотил азбест, наложена с Директива на Съвета 76/769/ЕИО от 27 юли 1976 г. за сближаването на законите, подзаконовите и административните разпоредби на страните-членки във връзка с ограниченията за маркетинга и използването на някои вредни вещества и продукти⁽⁷⁾ в сила от 1 януари 2005 година, ще допринесе за значителното намаляване на експозицията на работниците на азбест.
- (5) всички работници следва да бъдат защитени срещу рисковете, свързани с експозицията на азбест и следователно дерогациите, приложими за секторите на мореплаването и въздухоплаването следва да се премахнат.
- (6) за да се осигури яснота при дефиницията на влакната, те следва да бъдат предефинирани или по отношение на минералогичните термини или по отношение на техния номер от Регистъра на химическите вещества (CAS).
- (7) без да се накърняват други разпоредби на Общността относно маркетинга и използването на азбест, ограничаването на дейностите, обхващащи експозиция на азбест, следва да играе много важна роля за предотвратяването на заболявания, свързани с подобна експозиция.
- (8) системата на уведомяване за дейностите, обхващащи експозиция на азбест, следва да бъде адаптирана към новите положения на работа.
- (9) важно е да се премахнат дейности, които експонират работниците на азбестови влакна по време на извличането на азбест или на производството и обработката на азбестови продукти, съдържащи нарочно добавени азбестови влакна, с оглед на тяхното високо и непредсказуемо ниво на експозиция.
- (10) необходимо е да се уточни по-прецизно методологията за вземане на проби, използвана за измерване нивото на съдържание на азбест във въздуха и методиката за преброяване на влакната, като се вземат предвид най-новите технически знания и опит.
- (11) въпреки, че все още не е възможно да се идентифицира праг на експозиция на въздействие, под който азбестът не представлява риск за заболяване от рак, граничната стойност за професионалното експозиция на азбест следва да бъде намалена.
- (12) следва да се изисква от работодателите, преди да започнат даден проект за отстраняване на азбест, да запишат наличието или предполагаемото наличие на азбест в сгради или инсталации и да съобщят тази информация на други, които могат да бъдат експонирани на азбест в резултат на неговото използване, на дейности по поддръжката или други дейности във или по сградата.
- (13) следва да се гарантира, че работите по унищожаването или отстраняването на азбеста се извършват от предприятия, които са запознати с всички предпазни мерки, които трябва да бъдат взети, за да бъдат защитени работниците.

⁶ ОВ С 138, 18.5.1999 г., стр. 24.

⁷ ОВ L 262, 27.9.1976 г., стр. 201. Директива, последно изменена с Директива на Комисията 2001/91/ЕО (ОВ L 286, 30.10.2001 г., стр. 27).

- (14) за работниците, експонирани, или които е вероятно да бъдат експонирани на азбест следва да бъде предоставено специално обучение, с оглед значително да се допринесе за намаляване рисковете, свързани с подобна експозиция.
- (15) съдържанието на регистъра за експозиция и медицински записи, предвиден в Директива 83/477/ЕИО следва да бъде приведено в съответствие със записите, упоменати в Директива на Съвета 90/394/ЕИО от 28 юни 1990 г. относно защитата на работници от рисковете, свързани с експозиция на канцерогени по време на работа. (Шеста индивидуална Директива по смисъла на член 16, параграф 1 на Директива 89/391/ЕИО⁸).
- (16) практическата препоръка за клиничното наблюдение на експонираните работници следва да бъде актуализирана в светлината на последните медицински знания и опит, с оглед на ранното откриване на патологии, свързани с азбест.
- (17) тъй като целта на предложеното действие, а именно подобряването на защитата на работниците от рисковете, свързани с експозицията на азбест по време на работа не може да бъде постигната от държавите-членки в достатъчна степен и затова поради мащаба и ефективността на действието може да бъде постигната по-добре на ниво Общност; Общността може да приеме мерки, в съответствие с принципа на субсидиарност, както е предвидено в член 5 на Договора. В съответствие с принципа за пропорционалност, както е предвидено в този член, настоящата директива не излиза извън рамките, необходими за се постигането на тази цел.
- (18) измененията, съдържащи се в настоящата директива, представляват конкретен принос към изграждането на социално измерение на вътрешния пазар.
- (19) тези изменения се ограничават до минимум, за да не се налага ненужно бреме върху създаването и развитието на малките и средни предприятия.
- (20) В тази връзка Директива 83/477/ЕИО следва да бъде съответно изменена,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

С настоящото, Директива 83/477/ЕИО се изменя, както следва:

1. Параграф 2 от член 1 се заличава;
2. Член 2 се заменя със следния текст:

"Член 2

За целите на настоящата директива "азбест" означава следните влакнести силикати:

- азбестов актинолит, CAS № 77536-66-4⁹,
- азбестов грунерит (амосит), CAS № 12172-73-5¹⁰,

⁸ ОВ L 196, 26.7.1990 г., стр. 1. Директива, последно изменена с Директива 1999/38/ЕО (ОВ L 138, 1.6.1999 г., стр. 66).

⁹ Номер в Регистъра на химическите субстанции (CAS).

¹⁰ Номер в Регистъра на химическите субстанции (CAS).

- азбестов антофилит, CAS № 77536-67-5¹¹,
- хризотил, CAS № 12001-29-5¹²,
- кроцидолит, CAS № 12001-28-4¹³,
- азбестов тремолит, CAS № 77536-68-6¹⁴,

3. В Член 3:

а) Параграф 3 се заменя със следния текст:

"3. При условие, че експозицията на работниците на вредно въздействие е спорадична и с ниска интензивност и, когато е ясно от резултатите от оценката на риска, предвидена в параграф 2, че границите на експозиция на азбест няма да бъдат превишавани във въздуха в зоната на работа. Членове 4, 15 и 16 могат да не се прилагат, когато работата е свързана с:

- (а) къси, непродължителни дейности по поддръжка, при които се манипулират само нечупливи материали,
- (б) премахване без повреждане на неразпаднали се материали, в които азбестовите влакна са твърдо свързани в една матрица,
- (в) капсуловани или уплътнени материали, съдържащи материали, които са в добро състояние,
- (г) мониторинг и контрол на въздуха и вземане на проби за проверяване на това дали конкретен материал съдържа азбест."

б) Добавя се следният параграф:

"3 а Държавите-членки, след консултация със социалните партньори, в съответствие с националните закони и практика, предвиждат практически насоки за определянето на спорадичната експозиция на въздействие с ниска интензивност, както е предвидено в параграф 3.";

4. Член 4 се изменя както следва:

а) точка 2 се заменя със следното:

"2. Уведомлението се предоставя от работодателя на отговорния орган на държавата-членка преди започване на работата, в съответствие с националните закони, подзаконови и административни разпоредби.

Уведомлението следва да включва най-малкото кратко описание на:

- а) местонахождението на работната площадка,
- б) вида и количествата на използвания или обработен азбест,
- в) извършваните дейности и процеси,
- г) броя на участващите работници,
- д) началната дата и продължителност на работата,
- е) мерки, взети за ограничаване на експозицията на работниците на азбест.";

б) точка 4 се заменя със следното:

"4. Всеки път, когато промяната в условията на работа е вероятно да доведе до значително увеличаване на експозицията на прах от азбест или материали, съдържащи азбест, следва да бъде представено ново уведомление.";

¹¹ Номер в Регистъра на химическите субстанции (CAS).

¹² Номер в Регистъра на химическите субстанции (CAS).

¹³ Номер в Регистъра на химическите субстанции (CAS).

¹⁴ Номер в Регистъра на химическите субстанции (CAS).

5. В Член 5 трябва да бъде добавен следният параграф:
"Без да се накърнява прилагането на други разпоредби на Общността относно маркетинга и използването на азбест, дейностите, при които работниците са експонирани на азбестови влакна по време на процеса на извличането на азбест или на производството и обработката на азбестови продукти или производството и обработката на продукти, съдържащи нарочно добавен азбест, се забраняват, с изключение на обработката и изхвърлянето на продукти, получени в резултат на унищожаване или отстраняване на азбест.";
6. Член 6 се заменя със следното:

"Член 6

За всички дейности, упоменати в член 3, параграф 1, експозицията на работниците на въздействието на прах, получен от азбест или от материали, съдържащи азбест на мястото на работа, следва да бъде намалена до минимум и във всеки случай под пределната стойност, предвидена в член 8, по-конкретно чрез следните мерки:

1. Броят на работниците, които са експонирани или е вероятно да бъдат експонирани на прах, получен от азбест или от материали, съдържащи азбест, трябва да бъде намален до възможно най-малката цифра;
 2. Работните процеси трябва да бъдат разработени така, че да не се получава азбестов прах или, ако се окаже невъзможно, да се избягва изпускането на азбестов прах във въздуха;
 3. Всички помещения и оборудване, в които се извършва обработката на азбест, трябва да могат да бъдат редовно и ефективно почиствани и поддържани;
 4. Азбестовите материали или материалите, съдържащи азбест, които генерират прах, трябва да бъдат съхранявани и транспортирани в подходящи, уплътнени опаковки;
 5. Отпадъкът трябва да се събира и отстранява от работното място, веднага когато стане възможно, в подходящи уплътнени опаковки, с етикети, показващи че същите съдържат азбест. Тази мярка няма да се прилага за дейностите в минното производство. Подобен отпадък след това трябва да се третира в съответствие с Директива на Съвета 91/689/ЕИО от 12 декември 1991 г. относно опасните отпадъци¹⁵.
7. Член 7 се заменя със следното:

"Член 7

1. В зависимост от резултатите на първоначалната оценка на риска и за да се осигури спазването на граничната стойност, предвидена в член 8, измерването на съдържанието на азбестови влакна във въздуха на работното място се извършва редовно.

¹⁵ ОВ L 377, 31.12.1991 г., стр. 20. Директива с последните изменения и допълнения с Директива 94/31/ЕО (ОВ L 168, 2.7.1994 г., стр. 28).

2. Вземането на проби трябва да бъде представително за персоналната експозиция на работника на прах, получен от азбест или от материали, съдържащи азбест.
3. Вземането на проби се извършва след консултации с работниците и/или техните представители в предприятията.
4. Вземането на проби се извършва от персонал с подходяща квалификация. Вземаните проби трябва да бъдат впоследствие анализирани в съответствие с параграф 6 в лаборатории, оборудвани за преброяване на влакна.
5. Продължителността на вземането на проби трябва да бъде такава, че да бъде установена представителната експозиция за осемчасов референтен период (една смяна) посредством измервания или средно претеглени за време изчисления.
6. Преброяването на влакната се извършва, където е възможно, посредством ФКМ/РСМ/ (фазов контрастен микроскоп) в съответствие с метода, препоръчан през 1997 г. от СЗО (Световната здравна организация)¹⁶ или някой друг метод, даващ равностойни резултати.

За целите на измерването на съдържанието на азбест във въздуха, както се посочва в първата алинея, само влакна с дължина по-голяма от 5 микрометра, ширина по-малка от три микрометра и съотношение между дължината/ширината по-голямо от 3 : 1 биват взети предвид”.

8. Член 8 се заменя със следното:
"Член 8

Работодателите гарантират, че нито един работник няма да не бъде експониран на концентрация на азбест във въздуха, превишаваща 0,1 влакна на см³, като средно претеглено време за осем часа (средно претеглено време).";

9. Параграф 1 от член 9 се заличава;
10. Член 10 се изменя, както следва:
а) в параграф 1, първа алинея се заменя със следното:

"Където граничната стойност, предвидена в член 8 е превишена, причините за превишаването на граничната стойност следва да се определят, както и да бъдат взети подходящи мерки за подобряване на ситуацията, колкото е възможно по-скоро."

- б) Параграф 3 се заменя със следното:

"3. Където експозицията не може да бъде намалена с други средства и където спазването на граничната стойност налага носенето на индивидуални защитни средства за дишане, това не може да продължава постоянно и се свежда до един строг минимум за всеки работник. През периодите на работа, които налагат

¹⁶ Определяне на концентрациите на влакна във въздуха. Препоръчан метод чрез фазов контрастен оптически микроскоп (метод на мембранен филтър), СЗО, Женева, 1997 г. (ISBN 92 4 154496 1).";

използването на такова оборудване, се предвиждат почивки, подходящи за физическите и климатични условия и когато е подходящо, при консултации с работниците и/или техните представители, в съответствие с националните закони и практика.";

11. Добавя се следният член:

"Член 10а

Преди започването на работите по унищожаването или поддръжката, работодателите предприемат всички необходими стъпки, ако е подходящо чрез получаване на информация от собствениците на помещенията, за да установят предполагаемите материали, съдържащи азбест.

Ако има някакво съмнение за наличието на азбест в даден материал или конструкция, се спазват приложимите разпоредби по настоящата директива.";

12. Параграф 1 от член 11 се замества със следното:

"1. В случай на определени дейности, като например унищожаване, отстраняване, ремонт и поддръжка, по отношение на които се предвижда, че граничната стойност, предвидена в член 8, ще бъде превишена, въпреки използването на технически превантивни мерки за ограничаването на концентрацията на азбест във въздуха, работодателят трябва да определи мерките, предназначени за осигуряването на защитата на работниците, когато те се занимават с подобни дейности, по-конкретно, както следва:

- а) на работниците се раздава подходящо дихателно и друго персонално защитно оборудване, което трябва да бъде носено от тях; и
- б) поставят се предупредителни знаци, указващи, че се предвижда граничната стойност, предвидена в член 8 да бъде превишена; и
- в) предотвратява се разпространяването на прах, получен от азбест или от материали, съдържащи азбест, извън помещенията или площадката за действие;

13. В член 12, параграф 2, първите две алинеи се заменят със следното:

"2. Планът, упоменат в параграф 1 трябва да предписва мерките, необходими за осигуряване на безопасността и здравето на работниците на работното място.

Планът трябва по-конкретно да уточнява, че:

- азбестът и/или продуктите, съдържащи азбест, следва да се отстранят преди да се приложат техниките за унищожаване, освен когато това би причинило по-голям риск за работниците, отколкото, ако азбестът и/или продуктите, съдържащи азбест бъдат оставени на място;
- където е необходимо, се предоставят персоналните защитни средства, упоменати в член 11, параграф 1, буква а);
- когато работата по унищожаването или отстраняването е завършена, отсъствието на рискове за експозиция на азбест на работното място се проверяват в съответствие с националното законодателство и практики.";

14. Добавят се следните членове:

"Член 12а

1. Работодателите предоставят подходящо обучение за всички работници, които са или е вероятно да бъдат експонирани на въздействието на прах, съдържащ азбест. Подобно обучение трябва да бъде предоставяно на редовни интервали и без разходи за работниците.
2. Съдържанието на обучението трябва да бъде лесно разбираемо за работниците. То трябва да им даде възможност да придобият необходимите знания и умения по отношение на профилактиката и безопасността, особено във връзка с:
 - а) свойствата на азбеста и неговото въздействие върху здравето, включително синергичния ефект с тютюнопушенето;
 - б) видовете продукти или материали, които е вероятно да съдържат азбест;
 - в) операциите, които могат да доведат до експозиция на азбест и важността на профилактичния контрол за минимизиране на експозицията;
 - г) практики за безопасна работа, контрол и защитни средства;
 - д) подходящата роля, избор, подбор, ограничения и правилно използване на дихателното оборудване;
 - е) аварийни процедури;
 - ж) процедури за почистване;
 - з) процедури за изхвърляне на отпадъците;
 - и) изисквания за медицински прегледи.
3. На ниво Общността се разработват практически насоки за обучение на работниците, занимаващи се отстраняване на азбест.

Член 12б

Преди извършването на работи по унищожаването или отстраняването на азбест, фирмите трябва да предоставят доказателства за техните възможности в тази област. Доказателствата трябва да бъдат изготвени в съответствие с националните закони и/или практика.";

15. В член 14, параграф 2, буква б) се заменя със следното:
 "б) ако резултатите превишават граничната стойност, предвидена в член 8, съответните работници и техните представители в предприятието или учреждението се уведомяват, колкото е възможно по-бързо, за факта и причините за това и се провеждат консултации с работниците и/или техните представители в предприятието или учреждението относно мерките, които следва да се вземат или в случай на авария, те биват уведомявани за мерките, които са били взети.";
16. В член 15, точка 3 се заменя със следното:
 "3. На работниците трябва да бъде дадена информация и съвет във връзка с всякаква оценка на тяхното здраве, на която те могат да се подложат след края на експозицията.
 Лекарят или органът, отговарящ за медицинския контрол на работниците може да укаже, че медицинският контрол трябва да продължи след края на експозицията, толкова дълго, колкото те считат за необходимо за опазването на здравето на съответния човек.

Подобен продължаващ контрол ще се извършва в съответствие със законите и практиките на отделните държави-членки.";

17. Точка 2 от член 16, се заменя със следното:
"2. Регистърът, посочен в точка 1, и медицинските регистри, упоменати в член 15, параграф 1, се съхраняват най-малко в продължение на 40 години след края на експозицията, в съответствие с националните закони и/или практика.";
18. В член 16 се добавя следната точка:
"3. Документите, предвидени в точка 2, се предоставят на отговорния орган в случаите, когато предприятието преустанови дейността, в съответствие с националните закони и/или практика.";
19. Добавя се следния член:

"Член 16а

Държавите-членки предвиждат прилагане на подходящи санкции в случай на нарушение на националното законодателство, прието в съответствие с настоящата директива. Тези санкции трябва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи.";

20. Приложение I се заличава:
21. В Приложение II, точка 3 се заменя със следното:
"3. Медицинският преглед на работниците следва да се извършва в съответствие с принципите и практиките на медицината за професионални заболявания. Същият следва да включва най-малко следните мерки:
- водене на данни за медицинската и професионална история на работниците,
 - персонално интервю,
 - общ клиничен преглед, с особено внимание към гръдния кош,
 - тестове на белодробните функции (респираторни поточни обеми и честота на дишането).

Лекарят и/или органът, отговарящ за медицинския контрол, следва да решат за допълнителни прегледи, като например цитологични тестове на слюнка или рентгеново изследване на белите дробове или томоденситометрия, в светлината на най-новите познания в областта на професионалното здравеопазване."

Член 2

1. Държавите-членки приемат необходимите закони, подзаконови и административни разпоредби, за да приведат законодателство си в съответствие с настоящата директива преди 15 април 2006 година. Те незабавно уведомяват Комисията за това.

Когато държавите-членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите-членки.

2. Държавите-членки уведомяват Комисията за текста на приетите от тях разпоредби от националното законодателство в областта, регулирана от настоящата директива

Член 3

Настоящата директива влиза в сила от датата на нейното публикуване в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 4

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Съставено в Брюксел на 27 март 2003 година.

За Европейския парламент

P. Cox

Председател

За Съвета

M. Stratakis

Председател